

Pārresoru koordinācijas centrs

SADARBĪBAS PLATFORMAS “DEMOGRĀFISKO LIETU CENTRS” 19. SĒDE

2017. gada 16. novembrī, plkst. 15.00 – 16.40

Brīvības bulvārī 36, Bibliotēkā

PROTOKOLS

Sēdes dienas kārtība

1. DLC 2.Konceptuālā ziņojumā iekļauto aktivitāšu statuss un tālākā virzība;
2. Par 28.08.2017. MK uzdevumu “23.Demogrāfisko lietu centram sadarbībā ar Pārresoru koordinācijas centru un Labklājības ministriju izvērtēt ar papildu piešķirto finansējumu atbalstīto pasākumu sasaisti ar sasniegtajiem rezultātiem demogrāfijas situācijas uzlabošanā, sniedzot priekšlikumus par demogrāfijas politikas efektivitātes paaugstināšanu” izpildei;
3. Par Latviešu identitātes atbalsta biedrības u.c. NVO vēstuli par ģimenesprātību;
4. Citi jautājumi.

Sēdi vada:

Imants Parādnieks, sadarbības platformas “Demogrāfisko lietu centrs” (DLC) vadītājs

Piedalās:

Ekspertu sadarbības platformas “Demogrāfisko lietu centrs” dalībnieki un to pilnvarotie pārstāvji:

N. Jirgensone – Pārresoru koordinācijas centra (PKC) Attīstības plānošanas nodaļas konsultante

P. Leiškalns – Sociālo lietu eksperts

I. Mežs – LU EVF Ekonomikas un vadības zinātniskā institūta pētnieks, demogrāfijas jomas eksperts

K. Ploka – LM parlamentārā sekretāre

Nepiedalās:

L. Āboliņa – Labklājības ministrijas (LM) Valsts sekretāra vietniece

K. Eņģelis – Labklājības ministra padomnieks

J. Plūme – Finanšu ministrijas (FM) Valsts sekretāra vietniece budžeta jautājumos

E. Pole – Veselības ministrijas (VM) Valsts sekretāra vietniece stratēģiskās plānošanas un resursu vadības jautājumos

E. Putra – FM parlamentārais sekretārs

E. Upīte – Ministru prezidenta padomniece juridiskajos jautājumos

Citi sēdes dalībnieki:

Jevgēnija Butņicka – VARAM Reģionālās attīstības departamenta direktora vietniece

Linda Liepa - LM Bērnu un ģimenes politikas departamenta direktore

Protokolē:

Dace Valte-Rancāne (PKC)

Sēdi sāk plkst. 15.00

1. DLC 2.KONCEPTUĀLĀ ZIŅOJUMĀ IEKĻAUTO AKTIVITĀŠU STATUSS UN TĀLĀKĀ VIRZĪBA

(Imants Parādnieks)

Izsakās: I. Parādnieks, N. Jirgensone, I. Mežs, L. Liepa, K. Ploka, P. Leiškalns, J. Butņicka

Galvenās tēzes:

- 1) I. Parādnieks informē, ka Saeimas budžeta un nodokļu komisijā apstiprināts priekšlikums, ka ĢVP saņem vecāki par visiem bērniem vecumā no 1 līdz 20 gadiem, neatkarīgi no tā, kādā mācību iestādē bērns mācās; 2018.gadā plānotā piemaksa pie ĢVP tiek noteikta atkarībā no to bērnu skaita, par kuriem tiek saņemts ĢVP. Tāpat ticis izteikts lūgums neiekļaut pārrāvumu ĢVP izmaksā vasaras mēnešos 15 gadīgajiem bērniem. Ja, sākoties mācību gadam, tiek konstatēts, ka bērns neturpina mācības, tad ĢVP vairs netiek maksāts – detalizēta ĢVP izmaksu metodika tiks noteikta MK noteikumos.
- 2) Atsevišķa vērība no ĢVP aspekta jāpievērš bērniem, kas aug rekombinētajās ģimenēs – jāizvērtē, kas nepieciešams, lai šajās ģimenēs augošie bērni (bērni, kas dzimuši vecāku iepriekšējās attiecībās, un atkārtotajā laulībā dzimušie kopējie bērni) saņemtu ĢVP un tā piemaksu atbilstoši ģimenes faktiskajā aprūpē esošo bērnu skaitam;
- 3) Līgums par longitudinālo pētījumu GGP ar LU noslēgts, 2018.gada nogalē būs pirmie statistiskie, analizējamie dati;
- 4) L. Liepa informē, par Ģimenes valsts pamatnostādņu izvērtējumu – lai tas būtu iespējami objektīvs un neierēdniecisks, tiek apsvērta iespēja iegādāties pētījumu Pamatnostādņu izvērtēšanai LM pieejamo līdzekļu ietvaros;
- 5) Š.g. 1. decembrī būs pieejami remigrācijas pētījuma rezultāti. Nepieciešams ieskicēt, kur un kā tie vislabāk izmantojami, kādām institūcijām noderīgi, jāplāno to publiskošanas aktivitātes.
- 6) Par mediācijas pilotprojektu – ņemot vērā VB2018 veidošanas procesa nosacījumus, pasākums var tikt realizēts no TM resursiem, vismaz pirmajos trīs mēnešos, piesaistot VB līdzekļus, ja 2018. gadā pēc 1.ceturkšņa izlietojuma izvērtējuma veidotos atlikums;
- 7) Projekts “Bērnam drošs bērnudārzs” – MK svītrojis saņēmēju, bet ierosinājums iekļauts VB īstenošanai 2018. gadā, VARAM ar šo jāturpina darbs;
- 8) L. Liepa informē par LM sabiedrības informēšanas kampaņu “Maziem mirkļiem ir liela nozīme” – sagatavotie materiāli tiek izplatīti portālā *Facebook*, internetā, tie satur padomus un ierosinājumus, kā pavadīt laiku kopā ar bērnu un ar ko nodarboties. Kampaņas ietvaros tiek organizēti semināri pašvaldībās, tikšanās ar vecākiem, ģimenēm, tiek sniegta informācija par ģimenēm pieejamo atbalstu.
- 9) Pilotprojekta “Bērna mājai” turpināšanai nepieciešamie līdzekļi 85 tūkstošu eiro apmērā iekļauti LM 2018. gada budžetā;
- 10) Krīzes grūtniecības pilotprojekts, Tēvu lomas stiprināšanas iniciatīva, iniciatīva “Ģimenei draudzīga darbavieta” īstenojamas, ņemot vērā VB2018 veidošanas procesa nosacījumus, jo šobrīd pasākumi nav atbalstīti, bet var tikt realizēti, ja 2018. gadā pēc 1.ceturkšņa izlietojuma izvērtējuma veidosies atlikums;
- 11) ĢVP palielināšana par ceturto un nākamajiem bērniem – darba procesā;
- 12) Iniciatīva “Goda ģimenei 100” – pēc sarežģītām aprēķināšanas metodikām, bet faktiski var teikt, ka panākts, lai daudz bērnu ģimenei par 3. bērnu pabalsts būtu 100€;
- 13) Goda ģimeņu sertifikāts – nav iespēju pilnā apmērā virzīt plānotajā apjomā finansiālu atbalstu dēļ;

- 14) Priekšlaicīgās pensionēšanās iespēja vienam no daudz bērnu ģimenes vecākiem – drīzumā tiks saņemts pabeigtais E.Voļska ziņojums, balstoties uz kuru varētu izvērtēt un sniegts priekšlikumus.
- 15) L. Liepa informē, ka LM izveidota Darba grupa, lai izskatītu iespēju maksāt pensijas piemaksas atkarībā no izaudzināto bērnu skaita.
- 16) Par Vecāku pabalsta piešķiršanas kārtības pilnveidošanu – robežšķirtnei jābūt nodarbinātības faktam pirmsdzemdību atvaļinājuma brīdī, jāaktualizē nosacījumi pabalsta kvalifikācijai, jo nodarbinātības fakts reāli ir tikai formalitāte, ja iepriekš veiktas iemaksas;
- 17) Jautājums par sociālo iemaksu veikšanu no pilna BKP un VP apmēra – jārisina jau 2018.gada laikā. Šis priekšlikums ir fiskāli neitrāls, un līdz 1. jūlijam vajadzētu iestrādāt MK noteikumus, ka iemaksas ir no pilna apmēra;
- 18) Par projektu “Ģimenei draudzīga pašvaldība” – iniciatīva iekļauta VB2018 paketē, tajā iekļautie pasākumi tiek aktīvi realizēti, notiek pašvaldību vērtēšana konkursa “Ģimenei draudzīgākā pašvaldība” ietvaros;
- 19) Par “Altum” programmu – EM iniciatīvas rezultātā paplašināts programmas kopējais tvērums ar jaunajiem speciālistiem;
- 20) Par bērnu stomatoloģiju – ir informācija, ka VM ~199 miljonu eiro piešķiruma ietvaros 3,6 miljoni eiro novirzīti šim mērķim – Pēc ministres personīgiem izteikumiem, šī summa tiks veltīta tieši bērnu zobārstniecības pieejamības nodrošināšanai;
- 21) Par IIN atvieglojumiem – neieviestas palikušas iniciatīvas ar IIN atvieglojumiem MUN dubultrežīmā strādājošajiem un dalīto IIN; no 2018. gada 1. jūlija varēs saņemt atvieglojumu par nestrādājošu laulāto noteiktām kategorijām;
- 22) Par darba un ģimenes dzīves saskaņošanu – nepieciešams projekta virsvadītājs par visām tēmām, kas iepazinies ar attiecīgo ārvalstu pieredzi, piemēram, Somijā;
- 23) bērnodārzu pieejamība – nav priekšstata, ko valstiski vajadzētu darīt; ziņojumā vīzija iezīmēta, šis jautājums ir sabiedriski visaktuālākais, jāizsver nākamās darbības, apzinoties, ka šis ir finanšu ietilpīgs pasākums;
- 24) DLC ierosinājumi saistībā ar ārpusģimenes aprūpi – apmaksāts pirmsadopcijas atvaļinājums un atvaļinājums, adoptējot bērnu, kas vecāks par 3 gadiem – fiskālā ietekme un saņēmēju loks ir ļoti šaurs, turklāt tēma šobrīd ir sabiedrībā ļoti aktuāla.

DLC nolemj:

- 1.1. Lūdz LM nosūtīt DLC izstrādātos normatīvo aktu projektus saistībā ar ĢVP palielināšanu, lai DLC speciālisti varētu ar tiem iepazīties;
- 1.2. Organizēt atsevišķu diskusiju šaurā speciālistu lokā, veltot to jautājumam par rekombinētajām ģimenēm, ĢVP un tā piemaksām;
- 1.3. Pēc I. Parādnieka lūguma informēt profesoru P. Zvidriņu par noslēgto līgumu ar GGP, un, uzsākot lauka darbu, informēt par notiekošo un plānoto, un piedāvāt viņam nākotnē tajā iesaistīties pētījuma īstenošanā;
- 1.4. Remigrācijas pētījuma rezultātus sākotnēji izskatīt DLC ietvaros, pēcāk informēt par tiem LPS, pašvaldību pārstāvji, KM, ĀM u.c. Pētījuma prezentāciju plānot uz 07.12.2017., paturot prātā, ka gada nogalē būs vizītes uz pašvaldībām;
- 1.5. DLC informēt TM par iespējamajiem risinājumiem mediācijas pilotprojekta turpināšanai 2018. gadā;

- 1.6. L. Liepai nosūtīt DLC vadītājam un locekļiem infokampaņas ietvaros sagatavotos materiālus to izplatīšanas veicināšanai;
- 1.7. PKC izpētīt procedūras 2018. gada pasludināšanai par Goda ģimenes gadu Valsts simtgades ietvaros, un pēc sanāksmes nākamajā nedēļā sadarbībā ar DLC vadītāju vienoties, un, iespējams, gatavot dokumentāciju;
- 1.8. LM informēt par darba grupas pensiju paaugstināšanai tikšanās laiku DLC locekļu dalībai;
- 1.9. LM aktualizēt kvalifikācijas jautājumu vecāku pabalsta saņemšanai saistībā ar nodarbinātības faktu;
- 1.10. DLC Sekretariātam apkopot 2017. un 2018. gada iniciatīvas detalizētai izskatīšanai un tālāku darbību plānošanai, lūdzot atbildīgās iestādes norādīt iespējamo attīstību un termiņus;
- 1.11. DLC Sekretariātam aktualizēt Altum programmas īstenošanas rezultātus ģimeņu ar bērniem kontekstā;
- 1.12. VM informēt DLC, kā 2018. gadā piešķirtie līdzekļi uzlabos stāvokli bērnu stomatoloģijā un vispārējā veselības aprūpē;
- 1.13. DLC vienojas, ka ierobežoto finanšu apstākļos DLC TOP5 pasākumi prioritārā secībā ir:
 - a. Latvijas valstspiederīgo bērnu tiesību aizsardzība ārzemes;
 - b. Mediācijas pilotprojekts;
 - c. Ģimenei draudzīga darbavieta;
 - d. Tēvu lomas stiprināšana;
 - e. Krīzes grūtniecības pilotprojekta uzsākšana;
- 1.14. Priekšlikumu bērnodārzu pieejamības sekmēšanai izskatīt ekspertu lokā;
- 1.15. LM izvērtēt, kādi būtu grozāmie normatīvie akti un fiskālā ietekme, lai uzsāktu no 2018. gada ieviest DLC priekšlikumu ārpusģimenes aprūpei īstenošanu. Atgriezties pie šī jautājuma pēc 2018. gada 1.ceturkņa attiecīgās programmas izpildes izvērtējuma, novirzot atlikušos līdzekļus šim pašam mērķim – ārpusģimenes aprūpes sistēmas stiprināšanai.

2. PAR 28.08.2017. MK UZDEVUMU “23.DEMOGRĀFISKO LIETU CENTRAM SADARBĪBĀ AR PĀRRESORU KOORDINĀCIJAS CENTRU UN LABKLĀJĪBAS MINISTRIJU IZVĒRTĒT AR PAPILDU PIEŠKIRTO FINANSĒJUMU ATBALSTĪTO PASĀKUMU SASAISTI AR SASNIEGTAJIEM REZULTĀTIEM DEMOGRĀFIJAS SITUĀCIJAS UZLABOŠANĀ, SNIEDZOT PRIEKŠLIKUMUS PAR DEMOGRĀFIJAS POLITIKAS EFEKTIVITĀTES PAAUGSTINĀŠANU” IZPILDEI

(I. Parādnieks, L. Liepa, K. Ploka)

I.Parādnieks atkārtoti informē par DLC doto uzdevumu sniegt priekšlikumus demogrāfijas politikas efektivitātes izvērtēšanai.

Izsakās: I. Parādnieks, L. Liepa, I. Mežs,

Galvenās tēzes:

- 1) Ņemot vērā tvērumu, šis uzdevums būtu realizējams pētījuma veidā, jo jautājuma apjoms ir atbilstošs pētnieciskā demogrāfijas institūtu darbam, kas padziļināti analizē datus dinamiskā; pētījums veicams, piesaistot akadēmiskās vides pārstāvjus, novēršot dažādas bažas par objektivitāti un datu interpretāciju;
- 2) alternatīvi atbilde uz šo uzdevumu varētu būt īss informatīvs ziņojums ar īsu analīzi, līdzīgi kā DLC gatavoja informatīvo ziņojumu Saeimas mandātu un ētikas komisijas uzdevumā par ēdināšanu pirmsskolas izglītības iestādēs, tomēr tas pilnvērtīgi neatbildēs uz MK uzdoto jautājumu.

DLC nolemj:

- 2.1. MK uzdevuma izpildes rezultātā jābūt profesionāli sagatavotam pētījumam;
- 2.2. ieskicēt pētījuma tvērumu, apzināt iesaistāmās personas – ekspertu grupu (piemēram, Jānis Hermanis, prof. P.Zvidriņš, zinātniece-demogrāfe Pārsla Eglīte), kā arī apzināt nepieciešamo finansējumu un tā piesaistes iespējas.

3. PAR LATVIEŠU IDENTITĀTES ATBALSTA BIEDRĪBAS U.C. NVO VĒSTULI PAR ĢIMENESPRATĪBU

(Imants Parādnieks)

Izsakās: I. Parādnieks, I. Mežs, L. Liepa

Galvenās tēzes:

- 1) Nenoliedzami vērtībaudzinašana ir svarīga, Saeimas Demogrāfisko lietu apakškomisijā jau 2012.gadā atzīmēja, ka ģimenes mācība ir vajadzīga papildus veselības mācībai kā tās sastāvdaļa, diemžēl šobrīd DLC ir tikai saņemta Biedrības vēstule, tāpēc nav iespējams kompetenti un atbildīgi skatīt šo jautājumu;
- 2) Nepieciešams LM un PKC izpētīt esošo situāciju un izzināt kompetento kolēģu viedokļus šajā sakarībā;
- 3) Jāpadomā arī par publisko vēstījumu, ko ar šo iniciatīvu grib paust, kā tas sakrīt ar LM īstenoto sabiedrības informēšanas kampaņu par ģimeniskajām vērtībām.

DLC nolemj:

- 3.1. Nākamās sēdes laikā izlemt, kādi būtu soļi saistībā ar šo jautājumu;
- 3.2. Ģimenespratības jautājums aktualizējams jaunā izglītības satura kontekstā.

4. CITI JAUTĀJUMI

(Imants Parādnieks)

P. Leiškalns: tā kā tiek skatīts VM budžets, būtu nepieciešams noteikt, ka bērniem nedrīkst būt kvotas un gaidīšanas rindas; ka visa medicīniskā palīdzība bērniem ir neatliekamā palīdzība.

P. Leiškalns: par uzturlīdzekļu parādniekiem, kas saņem aplokšņu algas – UGF sadarbībā ar VID uzsākt dzīves faktiskā līmeņa kontroli, j saskaņā ar Krimināllikumu – izvairīšanās no uzturlīdzekļu nomaksas un nodokļu nomaksas ir krimināli sodāms nodarījums. Šobrīd konstatētie 8 gadījumi gadā neatspoguļo problēmas patieso mērogu, nepieciešama aktīvāka darbība, pieeja.

N. Jirgensone: izskanējusi ideja ļaut pa sabiedriskā transporta joslu pārvietoties auto, kuros atrodas mazi bērni.

DLC nolemj:

- 4.1. VM sniegt informāciju par VM finanšu piešķiruma rezultātā plānoto/sagaidāmo ieguvumu ģimenēm ar bērniem [formulē Pēteris];
- 4.2. apsvērt uzturlīdzekļu atguves mehānisma efektivizācijas iespējas, sadarbojoties UGF, TM un VID.

Sadarbības platformas "Demogrāfisko lietu centrs" vadītājs I. Parādnieks

Sagatavoja:

D. Valte-Rancāne, 67082975

PKC Attīstības uzraudzības un novērtēšanas nodaļas konsultante

dace.valte@pkc.mk.gov.lv